

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 2,800 กิโลเมตร ซึ่งเป็นพื้นที่ผลิตทรัพยากรที่ทำให้ประโยชน์แก่ประเทศไทยมหาศาล เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมการประมงที่สำคัญเพื่อการบริโภคของคนในประเทศและเป็นสินค้าส่งออกเพื่อการค้า และด้วยทัศนียภาพที่งดงามของสภาพภูมิทัศน์ชายฝั่งทะเลทั้งสองฝั่ง คือ ทางด้านทะเลอันดามันและอ่าวไทย จึงทำให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ เกิดเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นำรายได้เข้าสู่ประเทศไทยซึ่งถือว่าเป็นรายได้หลักของประเทศ

อย่างไรก็ตาม สภาพภูมิประเทศตามแนวชายฝั่งทะเล ได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาโดยตามแนวชายฝั่งทะเลได้เกิดปัญหาหลายกรณี เช่น ปัญหาคุณภาพน้ำทะเลเสื่อมโทรม ความสกปรกของชายหาด สภาพสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2534) และปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ซึ่งเกิดปัญหาอย่างรุนแรงในหลายบริเวณ เช่น บริเวณชายฝั่งด้านเหนือของอ่าวไทยตอนบนตั้งแต่ปากแม่น้ำแม่กลองถึงปากแม่น้ำบางปะกง และชายฝั่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราชตั้งแต่แหลมหลวงจนถึงปากแม่น้ำปราณบุรี เป็นต้น ส่งผลให้เกิดความเสื่อมสภาพของหาดทรายอย่างรวดเร็วและทำให้การระบายน้ำเสียออกสู่ทะเลไม่เป็นระบบ

พื้นที่ที่พบว่ามีสภาพปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลรุนแรงมากในปัจจุบัน คือ บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันตกของอ่าวไทยตอนบน คือ พื้นที่ชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี จนถึงปากแม่น้ำปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งสภาพโดยทั่วไปของพื้นที่ชายฝั่งทะเลช่วงนี้มีความยาวประมาณ 105 กิโลเมตร ประกอบด้วยหาดต่างๆ ได้แก่ หาดแหลมหลวง หาดเจ้าสำราญ หาดบ้านโตนดน้อย หาดปึกเตียน หาดบ้านโตนดหลวง หาดชะอำ หาดหัวหิน หาดสวนสนและหาดปราณบุรี ซึ่งอยู่ในอำเภอบ้านแหลม อำเภอเมือง อำเภอท่ายาง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี อำเภอหัวหินและอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สภาพการกัดเซาะชายฝั่งอย่างรุนแรงในบริเวณนี้ พอสรุปได้ดังนี้ (สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย, บริษัทเซาท์อีสต์เอเชียเทคโนโลยี จำกัด, 2543)

1) วัดโคมนาราม บ้านบางแก้ว บริเวณวัดทั้งหมดและชุมชนหน้าวัด เดิมตั้งอยู่บนสันดอนปากแม่น้ำเพชรบุรี ปัจจุบันได้ถูกคลื่นและกระแสน้ำกัดเซาะอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นท้องทะเลไปทั้งหมด

2) แหลมผักเบี้ย จนถึงแหลมหลวง มีการสร้างเขื่อนดักทราย (Groins) บริเวณด้านเหนือของวัดสมุทรธาราม และบริเวณด้านเหนือและด้านใต้ของแหลมหลวงกันทรिक्ष์ เพื่อป้องกันการกัดเซาะของชายฝั่งในบริเวณนั้น แต่ทำให้เกิดการกัดเซาะที่รุนแรงมากขึ้นในบริเวณด้านเหนือขึ้นไป

3) หาดเจ้าสำราญ ถูกคลื่นและกระแสน้ำกัดเซาะหายไปบางส่วน และในบริเวณปากคลองหัวช้างด้านใต้ของหาดเจ้าสำราญมีการบุกรุกสร้างที่พักอาศัยริมหาด ทำให้เกิดการกัดเซาะอย่างรุนแรงทางด้านเหนือของปากคลอง

4) หาดโตนน้อย มีการกัดเซาะชายฝั่งอย่างรุนแรง ทั้งเขื่อนกันชายฝั่งเกิดชำรุดเสียหายตลอดแนว

5) หาดปึกเตียน เกิดปัญหาการขาดแคลนปริมาณทรายเพิ่มเติมตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นผลจากการพัดพาตะกอนจากฝั่งอย่างต่อเนื่องทุกปี ทำให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่งอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เกิดจากการถมกองหินนอกชายฝั่งบริเวณชายฝั่งด้านเหนือของโรงแรมปึกเตียน

6) ชายฝั่งด้านเหนือของหาดชะอำ ถูกกัดเซาะอย่างกว้างขวางเนื่องจากเขื่อนกันทรายและคลื่นชะอำ (Breakwater) ปิดกั้นการเคลื่อนตัวของมวลทราย

7) พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน แต่เดิมเขื่อนกันหมู่พระที่นั่งตั้งสูงกว่าหาดถึงประมาณ 2 เมตรเศษ แต่ในปัจจุบันระดับหาดได้สูงขึ้นจนกลบเขื่อนเดิมเกือบหมด บริเวณศาลาสงสรงฟ้าหน้าได้รับการป้องกันการกัดเซาะด้วยการปิดล้อมด้วยกองหินทำให้มีทรายมาทับถมด้านใต้ แต่ขณะเดียวกันชายฝั่งด้านเหนือเกิดการกัดเซาะกำแพงกันคลื่นบริเวณลานจอดรถ กำแพงดังกล่าวได้ถูกคลื่นซัดและเกิดการกัดเซาะจนฐานกำแพงพังลงมาเป็นแนวยาวประมาณ 25 เมตร

8) ชายฝั่งทะเลตั้งแต่บริเวณสะพานปลาหัวหิน จนถึงด้านเหนือของวังไกลกังวล มีการกัดเซาะขึ้นมากจนกระทั่งชายหาดหายไปเกือบหมด และมีหินดานไหลตลอดแนวชายหาดจนจรดกำแพงกันคลื่นด้านหน้าวัง ท่อระบายน้ำเสียเดิมฝังอยู่ใต้ทราย ปัจจุบันไหลให้เห็นตลอดแนวด้านขวางชายฝั่งเป็นผลเนื่องมาจากการก่อสร้างกำแพงกันคลื่นบริเวณปากคลองระบายน้ำ (คลองสมอเรียง) กำแพงนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนทิศของกระแสน้ำ ไม่สามารถผ่านไปทางทิศเหนือได้ ชายหาดด้านเหนือจึงขาดตะกอนทรายจากทะเล แต่ทางด้านใต้มวลทรายเกิดการสะสมตัวเป็นจำนวนมาก เป็นผลให้ชายหาดหน้าวังไกลกังวลมีสภาพเสื่อมโทรม เนื่องจากขาดมวลทรายที่จะเคลื่อนตัวมาที่ชายหาด

9) ชายฝั่งบริเวณเขาตะเกียบ มีการสร้างกำแพงรูก้ำเข้ามาในบริเวณของชายหาด ทำให้เกิดการสะท้อนของคลื่น แล้วพัดพาทรายจากชายฝั่งออกสู่ทะเล เป็นผลให้หาดทรายเกิดการกัดเซาะอย่างต่อเนื่อง

จากข้อสรุปสภาพปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี จนถึงปากแม่น้ำปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ข้างต้น พบว่า พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบการกัดเซาะชายฝั่งทะเล เป็นพื้นที่ที่มีประชาชนตั้งเป็นชุมชน มีการใช้ประโยชน์จากชายฝั่ง ทั้งการตั้งบ้านเรือน, การประกอบธุรกิจรายย่อย, การทำประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง อย่างเช่น บริเวณปากแม่น้ำเพชรบุรี อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ที่เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ อีกทั้งมีนายทุนเข้ามาลงทุนประกอบกิจการเพื่อการท่องเที่ยว เช่น โรงแรมที่พัก, ร้านอาหารตามแนวชายหาดที่มีชื่อเสียง เช่น หาดชะอำและหาดหัวหิน และเป็นที่ตั้งของสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของประเทศ คือ พระราชนิเวศน์มฤคทายวันและพระราชวังไกลกังวล ซึ่งพื้นที่ตามแนวชายฝั่งบริเวณนี้ มีความสำคัญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ-สังคม ด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้านการประกอบอาชีพ รวมทั้งด้านประวัติศาสตร์ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการศึกษาสาเหตุและอัตราการเกิดการกัดเซาะของชายฝั่ง เพื่อเสนอมาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันและควบคุมการกัดเซาะ

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชียและบริษัท เซาท์อีสต์เอเชียเทคโนโลยี จำกัด (SEATEC) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลดังกล่าว ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการศึกษาสาเหตุของปัญหา ตลอดจนจัดเตรียมรูปแบบ วิธีการ แผนการดำเนินการ และมาตรการในการป้องกันและแนวทางการแก้ไขปัญหา แต่การดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ เหล่านี้ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนเจ้าของพื้นที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนในทุกขั้นตอน ดังแนวคิดของ โทมัส ชอปชินชม (2540) ที่กล่าวว่า แนวคิดการพัฒนาสมัยใหม่เริ่มให้ความสำคัญกับบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน เพื่อเป็นองค์กรหรือกลไกสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนงานของรัฐในส่วนที่รัฐมีข้อจำกัดให้สามารถสนองความต้องการของแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

ที่ผ่านมา การแก้ไขปัญหาการกัดเซาะบริเวณดังกล่าวเป็นการแก้ไขเฉพาะพื้นที่เท่านั้น โดยมีหน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบที่แตกต่างกัน ซึ่งไม่มีรายงานการศึกษาการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในแต่ละขั้นตอนการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ดังเช่น ชายฝั่งหัวหินและชะอำ ซึ่งมีชายหาดที่ค่อนข้างแคบ เนื่องจากส่วนหนึ่งถูกกัดเซาะไปหมด มีการพัฒนาที่ดินจัดริมชายทะเลเป็นโรงแรม อาคารชุดและบ้านพักตากอากาศ ตลอดจนความยาวชายฝั่ง เจ้าของที่ดินและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล) ต้องลงทุนก่อสร้างกำแพงกันคลื่นคอนกรีต (Concrete Seawall) หรือทิ้งหินใหญ่เป็นแนวป้องกันชายฝั่ง (Rubble Mound Seawall/Revetment) (สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย, บริษัทเซาท์อีสต์เอเชียเทคโนโลยี จำกัด, 2543) ทำให้สูญเสียสุนทรียภาพของพื้นที่ไป ซึ่งจะเห็นได้ว่า การแก้ไขปัญหาที่ผ่านมาเป็นการเน้นที่รูปแบบและผลผลิต (Product) มากกว่ากระบวนการ (Process) และเป็นการแก้ไขปัญหาแบบเบื่องบนลงสู่เบื้องล่าง (top-down) ขาดการคำนึงถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือประชาชนผู้เป็นเจ้าของปัญหา (อรทัย อาจอำ, 2531)

การทำงานแบบ เบื่องบนลงสู่เบื้องล่าง (Top-down) นั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือนักพัฒนาจะเป็นผู้ที่สัมมนาวิเคราะห์ปัญหาและสภาพของชุมชนอย่างเข้าใจทะลุปรุโปร่งและเป็นผู้ตัดสินใจเลือกว่าแนวทางแก้ปัญหาใดที่เหมาะสม แต่ทว่าเจ้าของปัญหา คือ ชาวบ้านมักไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการ (กาญจนา แก้วเทพ, 2538) ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาภายหลังการดำเนินการแก้ไขปัญหาได้ เช่น ประชาชนไม่ยอมรับรูปแบบการแก้ไขปัญหา ไม่พอใจกับการดำเนินงาน ซึ่งส่งผลให้การแก้ไขปัญหาไม่ประสบผลสำเร็จได้

ตามหลักพุทธศาสนา กล่าวว่า “การมีความเข้าใจที่ถูกต้อง (สัมมาทิฐิ) เป็นหลักประกันของสิ่งอื่นๆ ที่จะตามมา” ความสำเร็จของการพัฒนานั้นอยู่ที่ชาวบ้านผู้อยู่กับปัญหามีความเข้าใจต่อปัญหาอย่างถูกต้องและมีความเข้าใจร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวและความคิดเดียวกัน (กาญจนา แก้วเทพ, 2538) ดังนั้น ประชาชนในชุมชนจำเป็นต้องมีความสนใจชุมชนว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้น อะไรคือสาเหตุของปัญหา แนวทางการแก้ไขเพื่อให้ปัญหานั้นคลี่คลาย และมีการรวมตัวกันเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม นั่นก็คือการมีศักยภาพของชุมชนนั่นเอง ซึ่งการเพิ่มพลังความรู้ของชาวบ้านในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การมองเห็นสาเหตุหลัก สาเหตุรอง สาเหตุร่วม การตรวจสอบสาเหตุที่แท้จริง รวมทั้งตรวจสอบการวิเคราะห์ของตัวเองกับคนอื่นๆ ในชุมชน เป็นพื้นฐานของชุมชนที่มีศักยภาพในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชน ชุมชนจะเป็นผู้ค้นหาปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ ซึ่งจะทำให้ชุมชนเกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ต่างๆ ของข้อเท็จจริงในสถานการณ์นั้นและตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา (ภูษา ศรีวิลาส, 2539)

การมีส่วนร่วมนอกจากจะเป็นการพัฒนาคนในด้านการสนองความต้องการแล้วยังสามารถสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความรู้สึกผูกพันและเป็นการสร้างความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน เป้าหมายของการมีส่วนร่วมจึงเป็นการช่วยให้คนและชุมชนกำหนดปัญหา หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยจะทำให้บุคคลมีอิสรภาพตลอดจนสร้างความเป็นปึกแผ่นในชุมชนของเขาเองได้ (Huynh Coa Tri, 1968:36 อ้างใน ชินรัตน์ สมสืบ, 2539) ซึ่งสอดคล้องกับความตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ตามความในหมวด 3 มาตรา 56 ได้ระบุถึงสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยไว้ว่า “สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษาและการได้ผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพและการคุ้มครอง ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครอง” (สวัสดิการสำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี, 2540) และตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540-2544) ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยที่เน้นการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในกระบวนการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในส่วนที่เป็นแผนการเสริมสร้างศักยภาพของภูมิภาคและชนบท จึงเน้นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพัฒนา

กิจกรรมการพัฒนาต้องเริ่มจากพื้นฐานของชุมชน คือ วิถีชีวิตที่ดำรงอยู่ในชุมชน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ชุมชนต้องมีความตระหนัก รับรู้ถึงปัญหา ร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาด้วยชุมชนเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลในการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน ในทางกลับกัน การยึดเยียดกิจกรรมพัฒนาซึ่งกำหนดตามกรอบความคิดของคนภายนอก นอกจากจะไม่นำไปสู่การมีส่วนร่วมที่แท้จริงแล้ว ยังเป็นการทำลายศักยภาพการแก้ไขปัญหาของชุมชน สร้างลักษณะขาดความมั่นใจในตัวเองและปมการพึ่งจากภายนอก อีกด้วย (ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์, 2527)

ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลายาวนาน และมีแนวโน้มที่ปัญหาจะขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ด้วยสาเหตุทั้งจากธรรมชาติเองและจากมนุษย์ การแก้ไขปัญหาของชุมชนเท่าที่ผ่านมา มักเป็นการแก้ไขแบบเฉพาะหน้าและแก้ไขเฉพาะพื้นที่ โดยเจ้าของพื้นที่เองหรือการแก้ไขโดยองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบเฉพาะบริเวณพื้นที่ เช่น เทศบาลชะอำ สร้างเขื่อนหินทิ้ง แต่ไม่ได้มีการรวมตัวกันของประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ซึ่งส่วนใหญ่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้สำเร็จได้ ภาครัฐยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดปัญหาหนักมากยิ่งขึ้น ทั้งจากการสร้างแนวกันคลื่น การสร้างรอ (Groin) หรือเขื่อนหินทิ้ง การแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะชุมชนที่อยู่ตามแนวชายฝั่งทะเล ที่จะร่วมมือกัน ร่วมกันคิด ร่วม

กันทำ และร่วมกันตัดสินใจ รวมทั้งให้ความร่วมมือกับภาครัฐหรือองค์กรที่รับผิดชอบ ซึ่งหมายถึง การมีชุมชนที่มีศักยภาพในการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุดในการแก้ไขปัญหาและส่งผลให้เกิดชุมชนเข้มแข็งต่อไปในที่สุด

สำหรับการศึกษา ศักยภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาชุมชนจะ ศึกษาปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรี ถึงปากแม่น้ำปราณบุรี จ. ประจวบคีรีขันธ์ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการวางแผนแม่บทในการแก้ไขปัญหา การกัดเซาะชายฝั่ง ซึ่งชุมชนตลอดแนวชายฝั่งดังกล่าว มีความสำคัญในการทำให้การแก้ไขปัญหา นี้ สำเร็จลุล่วงไป ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นการศึกษาศักยภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมแก้ ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ซึ่งได้แก่ ศึกษาความตระหนักในปัญหา ซึ่งวัดในด้านความสามารถใน การระบุปัญหา, สาเหตุ, แนวทางแก้ไขปัญหา ผู้รับผิดชอบ การรวมกลุ่ม รวมทั้งผลกระทบที่เกิด จากปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ศึกษาพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารประสานงานกันภายในชุมชนและ องค์กรต่างๆ ศึกษาการเปิดรับข่าวสารและการแสวงหาข่าวสาร ศึกษาศักยภาพของผู้นำชุมชนใน ทักษะของประชาชน ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาชุมชน เพื่อกำหนดแนว ทางในการเสริมสร้างศักยภาพให้เกิดการมีส่วนร่วมเพื่อการแก้ไขปัญหายังมีประสิทธิภาพ บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล
2. เพื่อศึกษาความสนใจข้อมูลข่าวสารของประชาชนในพื้นที่
3. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ทะเล
4. เพื่อศึกษาศักยภาพของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในทักษะของ ประชาชน
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล
6. เพื่อศึกษาศักยภาพของประชาชน โดยจำแนกตามลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ, รายได้, การดำรงตำแหน่งในสังคม, และระยะห่างระหว่างบ้านกับ ชายฝั่ง

7. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยจำแนกตามลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพหลักของครอบครัว, รายได้, การดำรงตำแหน่งในสังคมและระยะห่างระหว่างบ้านกับชายฝั่ง

8. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในทัศนะของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งของประชาชน

9. เพื่อศึกษาตัวแปรที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลได้ดีที่สุด

ปัญหานำวิจัย

1. ศักยภาพของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล อยู่ในระดับใด
2. ข้อมูลข่าวสารใดบ้างที่ประชาชนในพื้นที่สนใจ
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งอยู่ในระดับใด
4. ศักยภาพของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในทัศนะของประชาชนอยู่ในระดับใด
5. ศักยภาพของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลหรือไม่
6. ประชาชนที่มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งแตกต่างกัน มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันหรือไม่
7. ประชาชนที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งแตกต่างกัน มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันหรือไม่
8. ศักยภาพของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในทัศนะของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งของประชาชนหรือไม่
9. ตัวแปรที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งได้ดีที่สุด คือ การเปิดรับข่าวสารทั่วไปใช่หรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทั่วไปแตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการติดต่อสื่อสารกับสื่อบุคคลแตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีความตระหนักในปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน
5. ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน
6. การเปิดรับข่าวสารทั่วไปมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล
7. การแสวงหาข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล
8. การติดต่อสื่อสารกับสื่อบุคคลเพื่อขอความช่วยเหลือมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล
9. ความตระหนักในปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล
10. ศักยภาพของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในทัศนะของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลของประชาชน
11. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไปสามารถอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ได้ดีที่สุด

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะประชาชน ที่อาศัยอยู่ในชุมชนตามแนวชายฝั่งทะเล ตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรีถึงปากแม่น้ำปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่พบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ศักยภาพของประชาชน หมายถึง ความสามารถของประชาชน ในด้านต่อไปนี้
 - ก. การเปิดรับข่าวสารทั่วไป
 - ข. การแสวงหาข่าวสาร
 - ค. การติดต่อสื่อสารกับสื่อบุคคลเพื่อการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

- ง. ความตระหนักในปัญหาการกักเซาะชายฝั่งทะเล-- ระบุปัญหา สาเหตุ แนวทางและผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหา แนวทางการรวมกลุ่ม รวมทั้งผลกระทบที่เกิดจากปัญหาการกักเซาะชายฝั่งทะเล
2. การเปิดรับข่าวสารทั่วไป หมายถึง ความบ่อยครั้งในการรับชม การอ่าน การฟัง การพูดคุยในเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารทั่วไป จากสื่อต่างๆ ดังนี้
 - ก. สื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุและหนังสือพิมพ์
 - ข. สื่อบุคคล ได้แก่ สมาชิกในครอบครัว/ญาติ เพื่อนบ้าน/เพื่อนร่วมงาน ผู้นำชุมชนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการ
 - ค. สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ เคเบิลท้องถิ่น เสียงตามสาย/หอกระจายข่าว และรถเคลื่อนที่
 3. การแสวงหาข่าวสาร หมายถึง การเลือกรับข้อมูลข่าวสารทั่วไปจากสื่อต่างๆ เพื่อสนองความพึงพอใจของตนเอง จากสื่อ
 - ก. สื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุและหนังสือพิมพ์
 - ข. สื่อบุคคล ได้แก่ สมาชิกในครอบครัว/ญาติ เพื่อนบ้าน/เพื่อนร่วมงาน ผู้นำชุมชนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการ
 - ค. สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ เคเบิลท้องถิ่น เสียงตามสาย/หอกระจายข่าว และรถเคลื่อนที่
 4. การติดต่อสื่อสารกับสื่อบุคคล หมายถึง การพูดคุย/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและขอความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาการกักเซาะชายฝั่งทะเลจากบุคคลต่างๆ ทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน ซึ่งได้แก่ สมาชิกในครอบครัว/ญาติ, เพื่อนบ้าน/เพื่อนร่วมงาน, ผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่เทศบาล เป็นต้น, ผู้นำชุมชนอย่างไม่เป็นทางการ เช่น พระ ครู ประธาน/กรรมการชุมชน, เจ้าหน้าที่จากส่วนราชการ, นักวิชาการที่เชี่ยวชาญ, องค์กรเอกชน
 5. ความตระหนัก หมายถึง ความสามารถในการระบุปัญหา สาเหตุ แนวทางและผู้รับผิดชอบการแก้ไขปัญหาการกักเซาะชายฝั่งทะเลของประชาชน แนวทางการรวมกลุ่ม รวมทั้งผลกระทบที่เกิดจากปัญหาการกักเซาะชายฝั่งทะเล
 6. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ปัญหาการกักเซาะชายฝั่งทะเลได้เข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการต่างๆ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความชำนาญหรือประสบการณ์ในการสนับสนุนและติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยกันแสวงหาหนทางในการแก้ไขปัญหา โดยแบ่งเป็นการมีส่วนร่วมในด้านต่อไปนี้
 1. ร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร
 2. ร่วมแสดงความคิดเห็น
 3. ร่วมวางแผนในการแก้ไขปัญหา

4. ร่วมในการประสานงาน
 5. ร่วมชี้แจงปัญหา
 6. ร่วมชี้แจงผลกระทบที่เกิดขึ้น
 7. ร่วมช่วยเหลือด้านแรงงาน
 8. ร่วมในการสละเงิน/วัสดุอุปกรณ์
 9. ร่วมติดตามความก้าวหน้าของโครงการแก้ไขปัญหา
 10. ร่วมติดตามการทำงานของผู้รับผิดชอบโครงการแก้ไขปัญหา
 11. ร่วมในการชักชวนบุคคลอื่นๆให้เข้าร่วมกิจกรรม
 12. ร่วมดูแลรักษาบำรุง
7. ลักษณะทางประชากร หมายถึง เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ, รายได้ , ตำแหน่งในชุมชน และระยะห่างระหว่างบ้านกับชายฝั่งของกลุ่มตัวอย่าง
 8. ศักยภาพของผู้นำชุมชน หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชุมชน ทั้งอย่างเป็นทางการ ได้แก่ ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ประธานชุมชน (เทศบาล) กำนันและผู้ใหญ่บ้าน
 9. ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ข่าวสารในด้านเหตุการณ์บ้านเมือง, ราคาสินค้าอุปโภค บริโภค, ข่าว การเกษตร, ข่าวประมง, ข่าวเศรษฐกิจ, ข่าวการศึกษา, ข่าวสิ่งแวดล้อม, ข่าวพยากรณ์อากาศ, ข่าวบันเทิงและข่าวกีฬา
 10. ประชาชน หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีปัญหาน้ำกัดเซาะชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากแม่น้ำ เพชรบุรี จ.เพชรบุรีถึงปากแม่น้ำปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์เท่านั้น โดยอาศัยบริเวณแนวชาย ฝั่งทะเลลึกเข้าไปถึงฝั่งไม่เกิน 200 เมตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบการแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ให้ได้ทราบถึงช่องทางการสื่อสารที่ประชาชนเปิดรับและช่องทางที่ประชาชนจะแสวงหาข่าวสาร เพื่อการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจให้เข้าถึงประชาชนอย่างทั่วถึง ในปัญหาการกัดเซาะ ชายฝั่งทะเล รวมทั้งการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหา
2. เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการและ แก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลและปัญหาอื่นๆ ในชุมชน
3. เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความตระหนักให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมใน การแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่งทะเลและกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน
4. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบการแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในการดำเนินงานร่วมกับประชาชนในการแก้ไขปัญหา